

KLEINE DINGEN DIE ZO BELANGRIJK ZIJN

13 januari 1956

Goedenavond vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst wijs ik u er op - zoals gebruikelijk dat wij noch alwetend noch onfeilbaar zijn en u dus wordt verzocht uw eigen oordeel te gebruiken.

Het onderwerp van deze avond heb ik gekozen uit de kleine dingen, die in het leven zo belangrijk zijn. Het is mij en ook de andere sprekers, die mogelijkerwijze over dit onderwerp zullen spreken in de toekomst, natuurlijk niet mogelijk een handleiding te geven van: hoe men nu leven moet. Het is ons evenmin mogelijk u te gaan vertellen, op welke wijze je bepaalde dingen het beste doet. Zouden wij daarmee beginnen, dan zouden wij zeer persoonlijke adviezen moeten geven en u begrijpt wel, dat dat in een vergadering als deze moeilijk mogelijk is. Er zijn kleine punten, die in ieders leven gelijkelijk naar voren treden en die buitengewoon belangrijk zijn, juist voor de persoonlijke bewustwording van elke mens afzonderlijk. Vandaar dat wij dan ook deze reeks beginnen.

Allereerst wil ik voor u het grondidee schetsen aan de hand waarvan u dan nadere toelichtingen krijgt.

Een mens leeft. Wanneer wij echter het gedachteleven van een mens en zijn daadwerkelijke leven vergelijken, dan blijkt ons, dat zeer veel dingen aan die mens voorbij gaan; zij zijn hem te onbelangrijk, hij doet ze af met een gewoontegebaar. Hij kan het nieuwe, het zuivere niet zien, omdat het te onbelangrijk schijnt. Wanneer wij de gedachten zien van mensen, die streven naar bewustwording, die streven naar een hoge positie, die dromen, wat zij zullen zijn in de wereld, dan zijn het meestal van die grote, veeleisende dromen. De mens stelt zichzelf superieur tegenover anderen. De mens stelt zichzelf als machtiger, beter in zijn gedachtewereld. Hij houdt zich er niet mee bezig, hoe hij dat wordt. Een ideaal hebben, of een dagdroom, een gedachte is natuurlijk niet kwaad. Uiteindelijk beter te weten, waar je heen gaat, dan maar doelloos voort te lopen. Doelloos dag na dag te beleven, te zeggen: ik zal wel weer zien wat er gebeurt.

Maar de meeste mensen schijnen niet in staat te zijn de gaping tussen de gedachte, die in hen leeft - of wat zij zouden willen - en de werkelijkheid te overbruggen, omdat die overbrugging niet iets geweldigs is.

De mensen zeggen: als ik nu rijk was, als ik nu eens de 100.000 zou trekken? Maar je hoort ze niet zeggen: ik wil graag rijk zijn, dus ga ik elke cent sparen. Een cent is zo onbelangrijk, denken zij. Daar kom je niet verder mee. Begrijpt u waar ik naar toe wil?

Gods wereld bestaat niet uit ontstellend belangwekkende en wonderbaarlijke gebeurtenissen. Dat karakter verkrijgen zij alleen in de ogen van de mensen, omdat die over het kleine heen zien. De hele Schepping is opgebouwd uit datgene, wat de mens kleinigheden noemt. Ook zijn eigen wereld, ook zijn eigen leven.

Probeert u maar eens 500 van uw ademhalingen over te slaan en ziet in wat voor een toestand u zich bevindt. Doch wat is één zucht, één ademhaling? Maar alle ademhalingen bij elkaar zijn het stoffelijk leven. De mens zegt: ach, een korreltje zand, wat is dat? Als er geen zand zou zijn, waar zouden dan uw huizen staan? Hoe zouden die dan gebouwd zijn? De hele wereld zou anders zijn. Een kleine korrel zand is belangrijk.

Een mens is geneigd alleen te kijken naar een orkaan en naar de neerspetterende regenvlagen. Maar hij let niet op een enkele dauwdruppel, behalve om eens op te merken, dat het wel aardig is, of dat je er natte voeten van krijgt. Zo'n enkele druppel is zo onbelangrijk, nietwaar? Hoogstens eens aardig - of mooi - maar betekenis heeft het niet. Toch is die dauw veel belangrijker voor de plantengroei dan de regenval. Regelmatige dauw is veel beter. Het plotselinge, het overweldigende, dat kun je toch niet aan.

Er was eens een land, waar het erg droog was. En toen hebben de mensen gebeden en gesmeekt om regen, dag in, dag uit. Het komt voor, zelfs heden ten dage nog. En of het nu Gods Wil is geweest, of een toeval, kort daarop brak een storm los. Zij hadden gebeden: "Heer, zend ons regen! Het geeft niet hoeveel, als het maar regen is". Toen eindelijk de regen ophield, waren de dorpen weggespoeld, de dalen waren tot grote waterlopen, vol verwoesting geworden en van de akkers, die op de heuvels lagen, waren er niet veel meer over.

Wanneer wij alles, wat wij verlangen in het leven, of wat wij ons voorstellen als belangrijk, ineens zouden kunnen verkrijgen of verwerven, dan zouden wij het ook niet kunnen verwerken. Wij zouden er aan ten onder gaan. Kijk, dit is de grondgedachte dat niet het grote, maar het kleine voor de mens buitengewoon belangrijk is. Dat zijn leven niet wordt gebouwd uit grootse daden, maar uit kleine. Dat zijn bewustzijn niet is: een plotseling licht ontvangen, maar alleen telkens een klein straaltje licht meer zien.

Ik geloof, dat ik de grondgedachte zo duidelijk genoeg omschreven heb. Ik zou dus gaarne over willen gaan tot de praktijk. U gaat naar de straat. Uw voeten dragen u voort. Wat gebeurt er rond u? Weet u dat? Wat ziet u eigenlijk werkelijk? Waar is uw aandacht op gespist en waarom? Waar is uw ademhaling, beheerst u die wel, of wordt zij wat vlugger? Ik geloof niet, dat er velen zijn, die daar over na denken. Toch is het belangrijk. Die kleine weg, die u loopt, dat ogenblikje, dat u zich te midden van de huizen voort beweegt, dat is voor u een deel van uw wereldervaring. Wat zou er achter die gevels gebeuren? Interessant om er over na te denken, maar niet daadwerkelijk vaststelbaar. Wel is vaststelbaar, dat daar iemand zó loopt en daar iemand anders loopt. Wel is vaststelbaar, dat wij angstig lopen te kijken naar het verkeer, of dat wij betrekkelijk roekeloos verder gaan. Die dingen moeten wij opmerken. Zij geven ons een buitengewoon grote kennis omtrent onszelf. En wat meer is, zij maken het ons mogelijk ons op de juiste wijze te bewegen.

Ander voorbeeld. Een heel gewoon voorbeeld. U reinigt uw neus, u snuit uw neus. Hoe doet u dat? Waarom doet u dat? Zou het anders beter kunnen zijn? U hebt de gewoonte, wanneer u zich inspant, door open mond adem met grote gulpen binnen te halen. Is dat wel verstandig?

Ziet u, dat zijn de kleinigheden. Ik heb bv. verteld over die ademhaling. Op het ogenblik, dat u met open mond, dus hijgend, adem gaat halen, dan gebeuren er de volgende dingen: in de eerste plaats wordt de lucht niet meer verwarmd en komt dus te koel in de longen, die ten opzichte van de rest van het lichaam een betrekkelijk hoge temperatuur hebben. Groot gevaar voor kouvatten e.d. Verder niet gefilterd. Er wordt vuil in de longen gebracht, doordat deze lucht niet eerst op de juiste wijze door het lichaam voorverwarmd is en gereinigd is, bent u minder goed in staat, waar u de zuurstof krampachtig nodig hebt om andere waarden in die lucht ook in uzelf op te nemen. Je hebt behoefte aan - laten wij zeggen - bepaalde lichtelektrische capaciteiten - noem het voor mijn part Odd of levenskracht - die vrij in de lucht rond ons verdund aanwezig is. Die moet je in je opnemen, anders leef je niet, dan ben je niet vitaal, dan heb je geen veerkracht. Wat doe je nu? Je haalt zo maar even adem. Die lucht móét verwerkt worden. Die longen moeten met alle geweld zorgen, dat zij niet lam geslagen worden. Zij moeten dat vuil verwerken, als het even kan. Zij moeten de zuurstof nemen, terwijl u hijgende en stotende ademt.

De weefsels, die mede deze lichtelektrische geleiden, krijgen haast de kans niet door de kramp, die er ontstaat, om deze levenskracht op te nemen. Daardoor raken dus verschillende stromingen in uw lichaam in wanorde. Uw hart wordt zwaarder belast, maar ook uw bewustzijn lijdt er onder. U bent in die toestand niet meer in staat zo vlug, zo zeker en zo juist te reageren en waar te nemen. Er ontgaat u dus een deel van het leven. De conclusie is zeer eenvoudig: wij moeten ons bewust zijn van het ademen en proberen te voorkomen, dat wij hijgen, dat wij naar lucht happen. Beter wat minder snel zijn en regelmatig en normaal adem halen. Waar of niet?

Ja, ik eet wel, maar ja..... als het niet lekker is en ik moet eten..... Hoe vaak zegt u het niet? Eten is een slechte gewoonte, zegt men ook wel. Ik geloof graag, dat het in uw tijd een kostbare gewoonte is. Maar eten is voedsel tot je nemen. Dat is daarbij dan weer belangrijk. Als je gewoon eet, zonder dat je bijzondere aandacht aan het voedsel besteedt, dan ben je eigenlijk aan het laden. Dat lichaam werkt helemaal niet selectief! Het zal dan wel beginnen met verteren en gelooft het verder wel.

Wanneer je met aandacht en met smaak eet, dan neemt dat lichaam wel alles in zich op. Vandaar dat (voor de dames) dat koekje tussen door ontzettend aanzet. U vindt het lekker, nietwaar? U eet het met een ware genotzucht. U eet het niet, omdat u nu eenmaal eten moet, omdat het etenstijd is, maar werkelijk omdat u er zin in hebt. Resultaat: dat koekje wordt beter afgebroken en verteerd en levert naast meer vitaliteit, over het algemeen meer zetmeel en suiker om eventueel uw slanke lijn te bedreigen.

Als u steeds eet, wanneer u werkelijk zin hebt in het eten en niets eet, wat u niet direct met genoeg eet, dan wordt uw dieet ongetwijfeld een beetje anders. In mijn tijd was het: "Eten, wat de pot schaft, anders gaat het niet." Daar heeft men gelijk in, omdat het stoffelijk gezien anders wel een zeer moeilijk zou worden.

Maar vanuit ons standpunt - dit dus even verwaarlozend - is het toch wel belangrijk, dat je juist dan eet, wanneer je zelf daaraan behoefte voelt en je dan dat voedsel neemt, waaraan je de behoefte voelt. Dan hoeft je lang niet zoveel te nemen. Dat is punt één. Het spaart dus veel moeite bij de spijsvertering. Wat je

hebt, verteer je veel beter en zet je veel beter om. Dat is punt twee. Maar wat is punt drie? Door mij op deze wijze te voeden, heb ik mijzelf de onaangenaamheid bespaard van overmatige inspanning bij de spijsvertering. Ik heb het aantal slakken, dat het lichaam af moet stoten, verminderd. Wat blijft er over? Meer vitaliteit voor andere dingen.

Slapen! Ook al zoets. Ik begin maar met de alledaagse dingen. De bijzondere aspecten zullen anderen voor u behandelen. U slaapt, nietwaar? Kunt u soms ook zo moeilijk inslapen? Algemene ziekte, hè? Waarom? Om de eenvoudige reden, dat uw lichaam noch uw geest in de toestand zijn, die voor het slapen noodzakelijk is. Al kan men nu zeggen: ja, maar, je moet toch zoveel uren slapen? Dwaas! Want zolang je niet ontspannen bent, betekent de poging om te slapen meer krachtverlies, dan het eenvoudig zonder alle omstandigheden nu daarvoor eens eventjes te gaan scheppen, wachten op de slaap.

Dus slapen, dat moet je doen, wanneer je werkelijk slaap hebt. Het zou voor een hele hoop mensen lastig worden, want het betekent meestal, dat je in de middaguren, of voor sommigen rond 4 à 5 uur een halfuurtje zou gaan slapen. Dit betekent ook, dat vele mensen zeer vroeg te bed zouden gaan en zeer vroeg op staan, terwijl anderen eerst laat in de nacht zich te bed zouden begeven, om pas betrekkelijk laat in de morgen te verrijzen.

Maar in feite zouden deze mensen dan slapen, zoals hun gestel het vraagt. Dat betekent, dat de rust wordt gegeven, wanneer het lichaam daaraan behoefte heeft. Dit betekent dus ook, dat minder oververmoeidheid bestaat. Dat hiervoor eenvoudiger en sneller een vollediger veerkracht van het lichaam herwonnen kan worden. Op deze manier slapen kan u enkele uren per dag aan tijd om te leven hier op aarde schelen. Op zichzelf al zeer belangrijk.

Tijd om te werken, om je zelf te zijn, om iets te doen in de stofwereld, die je toch uiteindelijk betreden hebt om bewustzijn op te doen via deze stoffelijke wereld.

Maar nog meer. Wanneer ik mijn slaaperiode beperk tot hetgeen mijn lichaam nodig heeft, dan zal ik ontwaken met abrupte overgangen vermijden. Het staat misschien heel erg heldhaftig, wanneer je zegt: zo ben ik wakker en zo sta ik naast mijn bed, maar juist is dat niet. Want wanneer u slaapt onder de meest ideale omstandigheden, dan zal de temperatuur onder uw dekens ongeveer 80 - 82° Fahrenheit bedragen. Verder zal uw lichaam in een volledig ontspannen toestand met behoorlijk geopende poriën rusten. Wanneer u plotseling en schoksgewijze dat bed uitgaat, dan krijgt u te maken met een snelle temperatuurwisseling plus een zeer snelle omstelling van het lichaam. Resultaat: Wat denkt u? Vermoeidheid al aan het begin van de dag. Ook is het niet goed om nog een kwartiertje na te blijven doezelen. Maar in doorsnee mag, tenzij noodzakelijk andere invloeden u dwingen op te staan, het 5 minuten zijn, 5 minuten van het ontwaken tot het opstaan.

Hetzelfde met het naar bed gaan. Het klinkt misschien heel erg mooi, wanneer je zegt: ik val als een blok neer, ik slaap. En men prijst u gelukkig daarom. Toch is dat niet de ideale vorm van slapen. Wanneer je gaat slapen, zou het eigenlijk zo moeten zijn, dat je je naar bed begeeft en na een korte tijd reeds ontspannen in bed gerust te hebben, dus niet bij voorkeur lezen of zo en ook nog niet eventjes snoepen of een sigaretje roken, gewoon ontspannen rusten, zonder te willen slapen, maar blijft u even liggen, gewoon op uw rug. Dan denkt u zo eens even aan de dag, die afgelopen is. Op een gegeven moment komt dan het doezelige. Nu is dit belangrijk: een mens stamt - lichamelijk althans - uit een zeer dierlijk geslacht. Een mens heeft - net als een hond of een kat - een slaaphouding nodig. Men moet zich er aan gewennen die slaaphouding zó te zoeken, dat het lichaam zo volledig mogelijk rust. D.w.z. dat geen enkel deel van het lichaam zo heerlijk in de verdrukking komt.

Ongetwijfeld heeft u er meer over gehoord en wanneer u daar meer over wilt weten, zijn er ongetwijfeld meerdere populair wetenschappelijke werkjes, die deze aspecten van het slapen verder verklaren. Maar waarom nu die korte periode vóór en na het slapen gaan? Omdat de mens, die eerst bewust tot een lichamelijke ontspanning is gekomen, daarmee voorkomt, dat door dromen en onbewuste reacties een te grote, vermoeiende levendigheid en bewegelijkheid in de slaap optreedt.

Het lichaam wordt dus minder vermoeid, rust beter. Gelijktijdig zal de laatste bezigheid zijn: het denken, - dit als het even kan met een enigszins geestelijke inslag - uw geest voor bereiden op het voortzetten van haar werk en bewustzijn op een ander niveau gedurende de slaap. Iets, wat voor de geest wel zeer belangrijk is en ook voor het lichaam mede van zeer grote invloed kan zijn.

Dan - ik noem maar weer een paar van die kleine dingen -: je zit gewoon te werken, ergens op een fabriek of kantoor, in een huiskamer of in een keuken. Je bent werkelijk ingespannen bezig. Dan bouw je in jezelf een dubbele spanning op. Een lichamelijke door de bezigheid, die wordt verricht plus de geestelijke spanning van het pogen, dat je doet om hetgeen je zo dadelijk zult gaan doen in gedachten nu reeds op te

bouwen. Het is begrijpelijk, dat het deze twee dingen tegelijk doen zeer inspannend kan zijn en bovendien een volledig bewustzijn van het geen je op het ogenblik doet, moeilijker maakt. Je bent automatisch nog met dit bezig, terwijl je dat al weer overlegt.

Resultaat: lichamelijke vermoeidheid, die groter dan nodig wordt en een geestelijke vermoeidheid. Bovendien het onvermogen om - hoe moet ik dat uitdrukken - met hart en ziel te werken. Wanneer je echter werkt en je went jezelf om elke bezigheid na ongeveer een half uur voor twee of drie minuten te onderbreken - twee of drie minuten, al is het maar, dat je je even uitrekt, eventjes rechtop gaat staan, of gaat verzitten, of je vertreedt en even bij jezelf overlegt: wat heb ik nu gedaan en hoe ga ik het beste verder - dan is het beter.

U zult misschien denken, dat het dwaas is om na zo'n korte tijd je werk alweer even te onderbreken. Dat hoeft natuurlijk niet op de klok. Maar er zijn bezigheden, die soms uren duren. Wanneer u die niet onderbreekt wordt uw hele werken een voortdurend onttrekken van krachten aan de geest en zeker ook aan het lichaam. Dit betekent, dat het werk een zekere prikkelbaarheid in u opwekt. Dat uw reactie tegenover de buitenwereld verandert. Alweer: geen werkelijke en intense vreugde kan in het werk worden gevonden.

U ziet, het zijn allemaal kleine dingen, waar ik over spreek. Zo onbelangrijk. Maar er zijn zoveel onbelangrijke dingen, die eigenlijk voor lichaam en geest belangrijker zijn dan iets anders. Neem eens een mus op de straat. Een grauw vlekje leven, gehuld in veren, dat je zo voorbij loopt. Kijk nu eens even naar dat dier. Realiseer je, dat ook dit een leventje is. Neem er desnoods eens twee minuten voor. Dat is toch niet veel? Een of twee keer per dag twee minuten om naar de mussen te kijken, naar vogels dus of naar bloemen. Denk er eens over na, dat dat wezentje daar nu wel zit te kwetteren, maar dat het ook zijn eigen verlangens, verwachtingen en eigen dromen heeft. Dat het zijn eigen realisatie heeft van de werkelijkheid. Vraag u eens af, hoe dat diertje bv. die straat ziet. Dat onbelangrijke diertje kan u dan soms opeens een geheel andere visie geven op de belangrijke problemen, waarmee u bezig was op het ogenblik, dat u dat diertje zag.

Er is zoveel te zien in de wereld. Een paar honden aan de lijn bv. die elkaar al keffende eens even vertellen, dat zij de andere wel zouden..... wanneer zij maar vrij waren. Op het ogenblik, dat zij los zijn, zullen zij elkaar slechts even vriendschappelijk besnuffelen om dan hun weg verder te gaan. Want zo is de hondengewoonte.

Als u het zo eens ziet, vraag u dan eens af, of u eigenlijk niet precies zo bent. Soms zijn het alleen maar uw ideeën, die u aan de ketting houden. Maar juist omdat u zich daaraan gebonden voelt, bent u zo agressief. Het is maar twee, drie minuten kijken en je realiseren, wat je ziet, Even de achtergronden bij het geziene zoeken en je hebt ineens ook weer een idee voor en over jezelf. Een andere kleinigheid. Hoe vaak zien wij bv. niet dat een huisvrouw zegt: "O, ik kom wel voldoende buitenshuis elke dag, want ik doe toch boodschappen". Maar zij vergeten, dat het beter is om tien minuten in de vrije lucht geheel ontspannen te slenteren, zo op je gemak te lopen, zonder verder ergens over te piekeren of te denken, dan uren lang gejaagd in de buitenlucht bezig te zijn.

Dat zijn allemaal van die kleine, schijnbaar onbetekende punten. Daarvan heb ik u vandaag eigenlijk een staalkaart voorgelegd. U zult begrijpen, dat deze staalkaart alleen het begin kan zijn van een beter en meer uitgewerkte theorie omtrent de belangrijkheid der kleine dingen. Alle dingen zijn belangrijk voor ons, maar juist de kleine dingen meer dan ooit, omdat wij de kleine dingen kunnen overzien, begrijpen en bevatten, wat bij de grotere dingen lang niet altijd het geval is.

Als wij geloven, dat de scheppende Macht zich geheel voor ons in de Schepping openbaart en uit, dan kunt u er van overtuigd zijn, dat u die God gemakkelijker erkent en vindt in het kleine dan in het grote. Dat je jezelf en de wereld in jezelf simpeler en eenvoudiger kunt vinden door op de kleintjes te letten, dan door te dromen over het grote en te worstelen met problemen, die je nog niet aan kunt.

Ik hoop, dat u mij de eenvoud van mijn betoog niet kwalijk neemt, vrienden, ofschoon het u misschien zelfs wat onsamenhangend is. Wanneer er iemand is, die daar commentaar op heeft, wil ik deze gaarne te woord staan. Maar voor ik dat doe, sta mij nog een opmerking toe. Het gaat mij net als de komiek, die achter elk mopje zei: "Het moet eens gezegd worden." Zo is het deze dingen ook. U weet het misschien allemaal wel. Het is niet ingewikkeld, verheven of esoterisch. Maar het moest eens gezegd worden. Want al weet u het misschien dan al te goed, u schijnt juist deze dingen maar al te vaak te vergeten. Wanneer u iets te zeggen heeft, is het mij een genoegen, mits over dit onderwerp.

Vraag: Hoe ontstaat duizeligheid?

Antwoord: Dit kan voorkomen uit oorzaken in de stof, die de evenwichtsorganen aantasten, ofwel door een vermeerdering van de bloeddruk in de hersenen o.a. Gebrek aan vitaminen kan ook wel mede een rol spelen. Slapeloosheid, vermoeidheid, ondervoeding, niet te vergeten alcohol en andere stimulerende giften in te grote dosis, dat alles kan je duizelig maken. Maar als je last hebt van duizelingen, moet je eerst eens vast gaan stellen, wanneer je die hebt. Dan zul je de oorzaak in het algemeen al snel ontdekken. De één krijgt last ervan, wanneer hij zich te zeer inspant. Conclusie: ofwel licht gebrek aan het hart, ofwel een gebrek aan zuurstof. Geen juiste ademhaling. Een ander krijgt het, wanneer hij bukt. Conclusie: waarschijnlijk bloedarmoede. Anemie. Ondervoeding, waardoor te weinig goed bloed aanwezig is, en bij plotselinge bloedaandring in de hersenen, waarden met zeer grote verschillen optreden. Wanneer na een feest de wereld een beetje begint te waggelen, dan is dat meestal het bewijs, dat je iets te vaak uit je glaasje hebt genipt.

Vraag: Wat is daar de remedie voor?

Antwoord: Voor dat laatste?

Vraag: Nee, voor dat duizelig zijn bij het bukken.

Antwoord: Het verstandigste is om eens de bloeddruk te laten controleren. Komt het daardoor, dan heeft de medische wetenschap op het ogenblik wel enkele middelen, waardoor zij dit kunnen reguleren. Verder even laten zoeken, hoe de samenstelling van het bloed is. Of er wel voldoende rode bloedlichaampjes zijn. Of er geen bloedarmoede optreedt. Wanneer dat alles niet aanwezig is, blijkt dan, dat dit alles niet het geval is, dan wordt het tijd, dat u zich wat in de vrije lucht gaat oefenen, want dan is gebrek aan lichaamsbeweging meestal de oorzaak. Oorzaken zijn meestal te vinden in de bloedsomloop of de voeding. Zoals u weet kan de samenstelling van het bloed soms aanmerkelijk worden beïnvloed door het al of niet aanwezig zijn van bepaalde vitaminen, ook in de voeding.

Denkt u echter niet, dat vitamine een panacee is. Dat je alles maar kunt genezen met vitaminen, want dat is zeker niet zo. Soms kunnen ze belangrijk zijn, maar meestal niet zo belangrijk als de propaganda ze in uw ogen heeft gemaakt. Vergeet niet, dat degene, die propaganda er voor voert, er aan verdient, wanneer u de vitaminen koopt. Wanneer u sinasappels eet vanwege de vitaminen en lever, omdat het zo goed is voor het bloed, dan is dat op zich wel goed, de feiten op zichzelf waar. Wanneer u een vitaminepilletje neemt, omdat het goed is uw tekorten aan te vullen, dan is dat ook wel in feite waar. Maar wat men vergeet er bij te zeggen is, dat het uiteindelijk toch niet van deze extraatjes moet komen, dat uw normale voeding reeds zo moet zijn samengesteld, dat u voldoende krijgt. Dat krijgt u in doorsnee ook.

Uw voorvaderen gingen ook des winters geen sinasappelen eten. Die aten erwten met spek en kool. Toch leden zij heus niet overmatig aan vitaminegebrek. Dat ontstaat pas bij een eenzijdige voeding. Eén van de dingen, die voor het verkrijgen van vitaminen heel belangrijk is, dat u vers eet. Beter verse kool, dan ingemaakte worteltjes of doperwten, beter een verse winterpeen, dan het fijnste van het fijne uit de wek. Beter een verse aardappel, dan een minder "aanzettend" dieet van synthetische artikelen.

Ben ik met mijn onderwerp nu klaar? Dan gaan wij over tot het tweede onderwerp, dat door een andere spreker zal worden behandeld. Dientengevolge neem ik afscheid van u en wens u allen nog een prettige avond verder.

-0-0-0-0-0-

OORZAAK EN GEVOLG IN ZAKE VERKEERD DENKEN

Goedenavond, vrienden,

Wij zullen ons dan een ogenblik gaan wijden aan een onderwerp naar Uw eigen keuze. Ik mag misschien wel van U vernemen, wat dat voor deze avond zal zijn.

Vraag: Ik zou graag een uiteenzetting van oorzaak en gevolg inzake verkeerd denken.

Antwoord: Juist. Dus u zou iets willen horen over de invloed van het gedachteleven indien dit verkeerdelijk wordt gericht op het eigen leven. Is dat juist?

Reactie: Ja.

Antwoord: Ons denken, wanneer wij in de stof leven, is een bewustzijnsproces, dat behoort tot de stoffelijke wereld. Als zodanig is dit denken beperkt en gebaseerd op stoffelijke waarden, feiten plus erfelijke tendensen, die reeds voor de geboorte mede werden vastgelegd in het lichaam. Wanneer men eenmaal tot bewustzijn komt van de wereld, en in deze wereld voor zichzelf een mening gaat vormen omtrent het al of niet juist zijn van bepaalde waarden en tendensen, krijgt dit denken echter voor ons ook geestelijk een betekenis. Voordien is het gedachteleven nog niet gerelateerd met een onmiddellijke zelfuitdrukking van de geest door het stoffelijke wezen en als zodanig van minder belang.

Wanneer u zegt: verkeerd denken, dan bedoelt u in werkelijkheid daarmee: gedachten in u dragen, die in strijd zijn met hetgene wat u voor uzelf als goed erkent. Het is betrekkelijk onbelangrijk, of uw goed nu werkelijk goed of slecht is volgens een andere kosmische of ethische standaard, zelfs op uw wereld of in een andere sfeer.

Belangrijk voor u is, dat deze gedachte in overeenstemming is met uw wezen en niet in tegenspraak daarmee. Is dit laatste het geval, dan brengt deze gedachte in uzelf strijd. Strijd in dit beginsel, strijd tegen het "Ik", waar men het kwade wil en toch het goede kent, is één der grootste machten der chaos.

Een verkeerd denken veroorzaakt in de eerste plaats een verstoring van het eigen innerlijke evenwicht. In de tweede plaats bepaalt het een afstemmen van het eigen "IK" op de krachten der chaos of der duisternis. Het verkeerde denken heeft een vernietigende tendens teweeg gebracht, waarbij het eigen "IK" het eigen wezen op de duur juist door dit denken tot een onredelijk en uiteindelijk zelfvernietigend handelen brengt. De mens, die deze strijd der gedachten in zich draagt, heeft echter ook een uitstraling. Deze uitstraling, in harmonie met de krachten van het duister of de chaos, zal voortdurend in aanraking en beroering komen met de uitstraling van andere mensen en andere wezens.

U kunt u voorstellen, hoe snel op deze wijze een wankel evenwicht door een vergroting van het bewustzijns des kwaads verstoord kan worden. Iemand, die kwaad wil of kwaad is, of kwaad denkt, brengt alleen reeds door zijn eigen uitstraling het slechte in anderen naar voren.

Wanneer u dus verkeerd denkt, bewust verkeerd denkt, dan zult u reeds zelf alleen hierdoor een verkeerd denken bij anderen kunnen veroorzaken. Uw wereld verandert. De interpretatie van het leven wordt een andere. Uw vrede, geluk en rust verdwijnen. Onder de prikkel van het verkeerde denken zoekt u echter toch naar een evenwicht en het blijkt u, dat dit evenwicht alleen kan worden gehandhaafd, wanneer u voortdurend slechtere gedachten in uzelf draagt, of in de wereld tot uiting brengt.

De gevolgen van het verkeerd denken voor het eigen geestelijk leven kunnen dus vaak fataal zijn. Zij kunnen aan een stoffelijk leven en lijden alle betekenis ontnemen. Zij kunnen de ervaringen van een stoffelijk bestaan zodanig vernietigen, dat de geest niet rijker, maar zo mogelijk zelfs armer terugkeert uit haar fase van stoffelijk bestaan. U zult begrijpen, dat dit op zichzelf reeds voor de persoon een jammerlijk iets is. Gedachten hebben ook scheppend vermogen en scheppende macht in de sferen.

Wanneer u dus denkt, verkeerd denkt, ook al handelt u verder ook nog zo goed, of nog zo beheerst, dan scheidt u rond u een aura, een sfeer, die alle vernietigende krachten aantrekt en mede werkt tot verwerkelijking van uw gedachten. Voor uzelf betekent dit weinig, maar in uw wereld hebt u het kwaad geschapen. Het kwaad, dat u zo zonder daadwerkelijk ingrijpen of handelen, in werelden of sferen tot stand hebt gebracht, keert echter altijd weer tot u terug.

Verkeerde gericht denken is dus juist door zijn zelfzuchtige inslag en eigen zinnigheid, de invloed, die uw eigen wezen en leven kan vernietigen, terwijl gelijktijdig dit denken voor anderen, die niet sterk zijn in het goede een vernietiging kan betekenen. Verkeerd richten der gedachten kan ook onbewust gebeuren. D.w.z. u meent, dat uw gedachten goed of juist zijn en u bent er niet van bewust, dat in dit goed ergens een hiaat of hapering schuilt. Dan is de verstoring van de gedachten buiten u merkbaar. Maar in uzelf bent u harmonisch en zolang u in uzelf harmonisch bent, bent u dit ook met het leven. U zendt weliswaar deze versturende impulsen uit, maar nu niet meer als deel van uw eigen bestaan. Zij zullen dus niet op u terugslaan. Toch kan zelfs zo de gedachten voor andere wezens in de Schepping tot een invloed worden, waaruit het kwaad geboren wordt. Een mens kan zijn gedachten niet volledig beheersen, maar elke mens kan, wanneer er in deze mens een gedachte van toorn, haat, hartstocht, zelfrechtvaardiging enz. naar voren treedt, zich af gaan vragen: Is dit wel juist?

Door uzelf deze vragen te stellen, wordt de ban van het verkeerde denken gebroken. Het verkeerd gericht denken neemt in kracht toe, naarmate eigen bewust denken en kritisch vermogen minder het in "IK" als goed erkende daar tegenover trachten te plaatsen. Verdraagzaamheid is één van de middelen, die gebruikt kunnen worden om het verkeerde denken tegen te gaan. Niet alleen een uiterlijke, maar ook een innerlijke verdraagzaamheid wel te verstaan. Want een verdraagzaam-zijn vraagt ook een mate van

begrip. Een begrip voor de wereld buiten u betekent een voortdurend confronteren van alle gedachten, die er in u bestaan met hetgeen er in uw wezen reeds als goed is erkend. Zo kunt u dan dus veel schade voorkomen.

Wanneer de mens gelooft aan de duivel dan kunnen wij zeggen, dat een duivel baarlijker en echter dan al zijn eigen voorstellingen daaromtrent, voortdurend geboren wordt uit de verkeerde gedachten der mensen en met meer offers dan ooit een Baal of Moloch gekregen heeft, gevoed wordt door de verdrongen, verkeerde begeerten, die niet direct tot uiting komen en niet stoffelijk worden verwerklijkt of beleefd, maar in de mens worden gehandhaafd ondanks het feit dat men weet, dat dit verkeerd is.

Een pleidooi voor een goed gebruik van gedachtekracht moet dus in de eerste plaats betekenen een pleidooi voor zelfdiscipline, ook in het gedachteleven. Gedachten zijn niet tolvrij. Voor elke gedachte betaalt u tol aan uzelf. Elke gedachte is belangrijk. Elk droombeeld, elk ogenblik van zelf-vergeten, elke gedachte tekent mee in uw lot, zoals dat in andere werelden zal zijn, bepaalde waarden van uw stoffelijk bestaan, zowel voor uzelf als voor anderen.

Mag ik dus aan het einde van dit korte betoog u de volgende punten voorleggen. Wij kunnen gedachten, of gedachtekracht alleen verkeerd noemen, wanneer zij een beeld zijn, levend in een persoonlijkheid tegengesteld aan in die persoonlijkheid levende begrip van goed. Dit is noodzakelijk voor het vaststellen van verkeerd gerichte of slechte gedachten. Zonder dit zijn zij voor het individu niet slecht, ofschoon zij als alle gedachten hun invloed behouden op hun omgeving. Bewust verkeerd gerichte gedachtekracht is vernietigende kracht, die werkt zowel buiten als in de persoonlijkheid, maar vanuit de wereld buiten de persoonlijkheid voortdurend tot deze oorzaak terug zal keren.

Uitgedrukt in oorzaak en gevolg. Een verkeerd gerichte gedachte, een kwade gedachte wrekt zichzelf altijd op degene, die haar veroorzaakt heeft, maar versterkt door de weerklank, die zij in de wereld buiten haar gevonden heeft. Bestrijding: verdraagzaamheid, voortdurend overwegen van de juistheid van hetgeen men denkt en de rechtvaardiging, het zich bij twijfel onthouden - zelfs van een kwade gedachte - en een voortdurend zichzelf scholen, opdat het gedachteleven, gedisciplineerd en geregeerd door het bewustzijn, een werkelijk juist beeld mag geven van de persoonlijkheid, die zijn uitdrukking daarin vindt. Is dit voldoende?

Reactie: Dank u voor de uiteenzetting. Ik heb met opzet de negatieve kant van de vraag belicht, opdat de positieve kant van ons denken naar voren zou worden gebracht. Wij kunnen, meen ik, het denken transformeren, maar daarvoor hebben wij de basis van het leven nodig. Dat is God, dat is licht, dat is liefde, dat is leiding. Dus als wij ons daarvoor openstellen, dan trekken wij trillingen aan, kosmische krachten, die daar homogeen mee zijn. Maar zonder God, zonder onbaatzuchtige liefde gaat het niet.

Antwoord: Ik vind uw stelling grotendeels acceptabel en kan het dus in grote lijnen ook met u eens zijn. Echter verzet ik mij tegen het woord "leiding", dat u gebruikt, waar u dit gebruikt in de zin: iets, wat u leidt. Ik geloof, dat dit beeld verkeerd is gekozen. De weg is er voor u, maar u zult ze zelf moeten gaan. De weg leidt u alleen, wanneer u die weg volgt. Zij geleidt u echter niet bij de hand als een kind, dwingende te gaan. Ik zou dus in de eerste plaats het onderwerp "leiding" hier gaarne geschrapt zien uit de discussie.

De negatieve zijde van ons denken als belicht, kan alleen bestreden worden door de positieve zijde daar tegenover te stellen. De geest stelt dat onbaatzuchtige liefde daarvoor noodzakelijk is.

Dit is ongetwijfeld in de hogere trappen van bestaan het geval. Het is echter voor bewustwording en goed leven en goed denken als zodanig niet vereist. Want alle leven begint egocentrisch en eindigt eerst met een kosmisch bewustzijn. Daartussen liggen vele trappen en in al deze trappen kunnen goede en kwade gedachten naar voren komen.

Ik ben het met u eens, dat de harmonie van het eigen wezen beslissend is o.a. voor gezondheid en geestelijk welzijn. Die harmonie is niet afhankelijk van waarden buiten u, maar alleen van de in u heersende bewustzijnstoestand, waarbij de verdeling der wereld in goed en kwaad binnen u dus op voor u persoonlijke wijze tot uiting komt. Dat God de basis is van alle dingen, de Schepper, dat is iets, wat ik zo algemeen bekend veronderstelde, dat ik dit hier niet eens heb geformuleerd.

Want wat is God? God is een voorstelling van de Schepper, Die wij in ons dragen, Die slechts een klein deel omvat of behelst van de werkelijke God. Echter deze God in ons en deze Godsvoorstelling in ons voorstellingsvermogen betekent het goede. Al het andere van de Schepping is door ons als niet Goddelijk erkend tot nog toe en heet voor ons het kwade. Dit is begrijpelijk, omdat in ons aller wezen een dwang ligt, die uit het begin der Schepping ontstaan is, dat wij ons altijd weer moeten richten tot God, of moeten

trachten om te overwinnen. God overwinnen is voor ons een onmogelijkheid; zeker wanneer wij het menselijke pad gaan, is het voor ons dus noodzakelijk om tot God te gaan. Deze drang - geestelijk ingelegd - is niet stoffelijk, is de beheersende tendens voor alle waarderingen van goed en kwaad.

U ziet, wij zijn het dus wel met elkaar eens. U zegt, het positieve denken en zijn waarden. Aardig is dit, wanneer wij dit negatieve gaan formuleren, formuleren wij gelijktijdig het positieve, want wanneer ik één van de tegenstellingen omschrijf, heb ik daarmee automatisch het andere deel aangeduid.

Als zodanig kunnen wij zeggen, dat het goed gerichte denken betekent: in de eerste plaats innerlijke harmonie, daardoor kracht. Daarnaast beïnvloeding van de wereld ten goede en het scheppen van harmonie in de wereld rond u, waarbij deze evenzeer als bij de negatieve gedachte tot u terug keert en zo buiten de wereld ook uzelf verheft, tot u door uw eigen daden en gedachten boven uzelf verheven wordt. Dan de laatste conclusie. Wanneer wij zeggen verdraagzaamheid, dan noemen wij het gemiddelde punt, dat er voor de mens bestaat. Verdraagzaamheid is goed noch kwaad, maar kan beiden zijn, naargelang de wijze, waarop zij wordt toegepast. Wanneer ik zeg: onbaatzuchtige liefde, dan geef ik hiermee aan, een onbereikbaar ideaal, dat door niemand op aarde, of in de lagere sferen in het "IK" verwezenlijkt kan worden. Want de onbaatzuchtige liefde staat gelijk aan het bewustzijn één te zijn met de Schepper en de Schepping.

Wanneer wij dit als doel stellen, kunnen wij dus zeggen: dat bij de goed gerichte gedachte de verdraagzaamheid vanzelf aanwezig zal zijn en wel op de voor het "IK" en de wereld meest juiste wijze, terwijl daarnaast een groter gevoel van eenheid in andere delen der Schepping optreedt en zo onze wereld door een goed gerichte gedachte niet in de richting van de chaos, maar precies in de tegenovergestelde, de richting van de vorm wordt gedreven. De vorm van het leven beseffen wij, wanneer wij de eenheid van het leven zien. Iets, wat wel wordt genoemd: het zien van de Schepper van aangezicht tot aangezicht.

Ik geloof, dat ik daarmee voldoende commentaar heb geleverd op uw betoog maar als u het niet vindt, kunt u rustig verder gaan, mits het geen debat wordt.

Vraag: Waarom geen debat?

Antwoord: Debatteren is, zoals u weet, voor ons niet toegestaan, omdat wij ons in een debat wel kunnen beheersen meestal, maar verschillende keren is gebleken, dat de zwakkeren onder ons daar moeite mee krijgen, terwijl ook, al is dat weer langere tijd geleden, soms onder de aanwezigen personen zijn, die door het debat zeer geprikkeld en daardoor tegengesteld worden aan hetgeen wij prediken: n.l. verdraagzaamheid. In vrede vechtend. In vrede vechten kun je eigenlijk met iedereen, wanneer je beseft, dat iedereen zijn eigen wereld heeft naast de jouwe, want dan strijd je in de strijd tegen een ander slechts tegen jezelf.

Ik weet niet of u de filosofie begrijpt, maar over de dingen, die je zeker weet, strijd je niet. Alleen over de dingen, die je zeker meent te weten; omdat dat kleine deeltje onzekerheid dwingt bevestiging te zoeken buiten jezelf. Wie volledig gelooft, predikt zijn geloof niet, maar stelt alleen de waarheid van zijn geloof vast. Die praat er verder niet over. Maar wie meent te geloven, tracht een ander van zijn geloof te overtuigen, opdat hij daardoor zelf in zijn geloof versterkt wordt. Dat is iets, wat men ook over Paulus heeft gezegd indertijd. Dus het is niet oorspronkelijk. Het was een heel klein stukje filosofie erachteraan eigenlijk.

Ik geloof, vrienden, dat wij hiermee dan kunnen besluiten en dan heeft u zo dadelijk misschien wat meer tijd voor de "Vragenrubriek". Ik besluit dus hiermee dit eerste gedeelte van deze avond, dank u voor uw aandacht en ik geef het medium vrij.

-0-0-0-0-0-

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond, vrienden,

Met de beste voornemens bezielde kom ik een poging doen om deze keer de "Vragenrubriek" te leiden, zonder dat ik mij opwind. Ik hoop, dat wij er in zullen slagen.... In ieder geval zou ik dit willen zeggen: persoonlijke vragen mag ik niet aan beginnen. Ik heb nog eens extra op mijn duvel gehad, ik mag niet debatteren, dus..... zou ik zeggen, laten wij maar beginnen.

Vraag: Waar ligt de grens tussen zelfinkeer en egoïsme?

Antwoord: De grens tussen zelfinkeer en egoïsme is precies daar gelegen, waar je de buitenwereld verwaarloost, omdat je jezelf belangrijker vindt. Kun je erbij komen? Het is heel simpel.

Zelfinkeer wil zeggen: tot je zelf keren om jezelf te realiseren. Maar zodra je het doet ten koste van een ander is het egoïsme. Dus op het ogenblik, dat je anderen gaat verwaarlozen, omdat je zelfinkeer voornamer vindt dan ben je schuldig aan egoïsme.

Ik zou zeggen; het is beantwoord, maar als iemand het er niet mee eens is, dan zou ik zonder debat toch wel geneigd zijn om nog verder tekst en uitleg te geven.

Vraag: Hoe is de situatie van de geest, die incarneert in een vanuit menselijk standpunt gezien "geestelijk onvolwaardige"?

Antwoord: Och, over het algemeen heb ik het idee, dat een dergelijke geest zich rustiger ontwikkelt dan die van een - volgens de mensen - volledig volwaardig mens. De mens is tegenwoordig alleen maar volwaardig, wanneer hij zich veel zorgen maakt en zichzelf veel ellende bezorgt. En misschien dat een geestelijk onvolwaardige dan simpel en kinderlijk moge zijn, misschien dat zo iemand zo directe en logische consequenties trekt vanuit zijn eigen kleine wereldje, dat de rest van de mensheid zo iemand niet eens durft te tolereren op een bepaalde plaats, dan mogen wij onszelf niet ontkennen, dat juist zo'n geestelijke onvolwaardige geestelijk meer kans heeft om in harmonie met zichzelf en zijn lichaam te leven dan een ander. Waaruit al weer blijkt, dat op aarde niet alles goud is, wat er blinkt. En niet alles verstand is, wat geestelijke vooruitgang teweeg kan brengen.

Eén zijn met jezelf, dat is erg belangrijk. Wij weten, dat veel van de z.g. geestelijk debielen inderdaad in staat zijn om in zichzelf geestelijk gelukkiger en beter te leven. Ongelukkiger worden zij pas dan, wanneer zij te sterk afgesloten worden van de gemeenschap, die hen uitstoot. En zelfs dan kunnen zij daar evenwicht vinden, wanneer er andere wezens zijn - planten en dieren - die hen ontvangen als deel van het leven. Vandaar, dat veel van de z.g. imbecielen buitengewoon goed zijn bij het vervullen van taken, waarbij zij dieren en planten e.d. verzorgen. Maar ja, zij zijn vanuit menselijk standpunt simpel. En dus zullen zij die dingen niet altijd zo behandelen, als een normaal mens dat zou doen, maar zij vinden er hun geluk in. Wie heeft daar commentaar op?

Vraag: Heeft het toenemen of afnemen van zonnevlekken op de zon invloed op het leven hier op aarde?

Antwoord: Ja, dat zou je wel kunnen zeggen. Kijk eens, ik zal proberen om het netjes te zeggen. Een zonnevlek is een verschijnsel, dat op de zon optreedt, wanneer door hevige spanningen in het binnenste de zeer actieve kernstof door de hete, of zeg maar gloeiende, buitenlagen heendringt en als een krater kenbaar wordt; een schaduwachtige krater van de aarde uit gezien. Hierdoor komen veel meer geladen deeltjes in een regelmatige straling ook op de aarde af dan anders het geval is. Het is begrijpelijk, dat de mensheid hierdoor sterk wordt beïnvloed. Hierdoor treden dan ook veranderingen van lucht op en luchtelektriciteit, met als resultaat daarvan verandering van zenuwspanning bij de mens. Verder verandering van weertype. Kortom, een groot aantal van gebeurtenissen op aarde, wordt mede a.h.w. in een cyclus betrokken met die zonnevlekken. En wanneer er nu veel slechte weersomstandigheden zijn en veel zenuwspanningen, dan komen er meer verkeersongelukken, dan komen er meer mensen, die in een toestand van neerslachtigheid of razernij eigen of andermans leven, nu ja, een eindje verkorten. Dan komen er meer echtscheidingen voor, dan zijn de mensen meer voorbarig enz. enz. Dat wordt mede allemaal daardoor beïnvloed, zodat zelfs vaak de zonnevlekkencyclus, de grote cyclus dan, kan worden herkend in de aanwas van het bevolkingsaantal. Zo sterk gaat dat.

Wij zouden dus wel kunnen zeggen, geloof ik, dat die zonnevlekken een invloed mede op aarde uitoefenen. Het is niet het enige, wat invloed heeft, maar het telt aardig mee. Nog commentaar?

Reactie: Ja. Ik heb eens gelezen, dat in hospitalen operaties worden uitgesteld, als er ernstige zonnevlekken zijn, omdat zij dat dan noemen embolieweer. Hoe zit dat in elkaar?

Antwoord: Nu, kijk eens, onder die straling veranderen o.a. ook de eigenschappen van het bloed een klein beetje. Wanneer dat bloed dan tijdens een operatie in een wat onaangename toestand komt, dan kunnen daar heel veel dingen het gevolg van zijn o.a. aderkramp, trombose enz. enz. Dus.... ik ben nu geen medicus, hoor, maar ik durf wel te zeggen, dat dat ongeveer kan kloppen; dat hevige zonnevlekken, magnetische wervelstormen enz., die dan ook vaak gelijktijdig ongeveer voorkomen op aarde, dus voor het menselijk organisme reeds een storing van het normale levensproces betekenen, waardoor bepaalde ingrepen in het menselijk leven en organismen gevaarlijker worden dan zij anders zouden zijn. Maar het

zou op te heffen zijn in een kooi van Faraday zelfs al. Het is misschien gek, maar daar binnen opererende en de patiënt daarbinnen bewarende, zou dat niet optreden.

Vraag: Hoe zijn de bewustwordingsmogelijkheden voor krankzinnigen? U sprak zo juist over debielen, maar dan zou ik toch wel een groot onderscheid willen maken.

Antwoord: Ja. Wij hadden het eigenlijk over de geestelijk minderwaardigen. Nu is een krankzinnige lang niet altijd een geestelijk minderwaardige. Er zijn zelfs mensen, die in werkelijkheid krankzinnig zijn, maar die in de wereld genie heet. Omdat hun krankzinnigheid een richting heeft gekozen, die voor de mensheid algemeen nuttig is. Ook gemakkelijk is dat. Je kunt mij niet wijsmaken, dat die meneer met die sprietsnor, die zichzelf artiest noemt, niet krank van zinnen is zo nu en dan, ook al is hij er soms vies bij. Ja. Dali. Klopt. Salvator. Nou, ik vind het helemaal geen verlosser. Daar hebben wij het niet over. Een krankzinnige leeft in zijn eigen realiteit, zijn eigen wereld. Wanneer de krankzinnigheid veroorzaakt wordt door organische storingen, het niet een resultaat is van een oorspronkelijke innerlijke strijd, of een vlucht voor de werkelijkheid, dan geldt ongeveer hetzelfde, wat ook geldt voor deze debielen, waar wij het daarmee over hadden. Dan blijft over het algemeen de eigen wereld wel wat vredig, en zijn de reacties, die uiterlijk volgen, dingen, waar de geest weinig deel aan heeft. Over het algemeen zijn die uitingen niet gewelddadig. Uitzonderingen voor enkele typen van hersenverval, waarbij volledig foutieve reacties lichamenlijk ontstaan, maar hier is sprake van lichamelijke drang en hartstocht, die zich uit zonder dat het bewustzijn daaraan verder reëel deel neemt. Anders wordt het, zoals ik al zei, wanneer je zelf schuld bent aan je krankzinnigheid. Er zijn een hele hoop mensen, die krankzinnig worden, omdat het de makkelijkste manier is om met het leven klaar te komen, het leven te overwinnen en aan te kunnen. Nu ja, het ligt er aan, als je het nu zo doet, dat het niemand opvalt, dan ben je een handige jongen, niet waar? Maar als het wel opvalt, dan ben je krankzinnig. Zo'n krankzinnige heeft een geestelijk probleem en beneemt zichzelf door zijn werkelijkheid te delen, dus een waanwereld te stellen in plaats van zijn eigen wereld, de mogelijkheid om in zijn werkelijke wereld, waarvan hij zich soms tijdelijk nog bewust is, deze problemen op te lossen. Voor een dergelijk iemand betekent krankzinnigheid dus een groot geestelijk lijden en een grote geestelijke strijd.

Dan hebben wij nog de bezetenheid, die zullen wij dan ook maar meteen erbij nemen. Dat zit met krankzinnigheid ongeveer in de knoop vaak. Een krankzinnige, die door bezetenheid krank van zinnen is, heeft dit over het algemeen te wijten aan eigen geestelijke zwakheid. Zijn pogingen om terrein terug te winnen, zichzelf te beheersen en de ander te verdrijven kunnen dus - mits zij eerlijk en met volle kracht worden doorgezet - voor die geest een vergroting van krachten plus een vergroting van inzicht in eigen wezen betekenen en dan is de bewustwording ook redelijk. Geeft zo iemand zich dan maar gewonnen, of worstelt hij alleen maar, omdat hij zijn eigen lusten ook wel eens wil uiten, dan kunnen wij zeggen, dat het een aardige terugslag is, en dat het leven voor die geest praktisch geen betekenis heeft. Dus die kan het nog eens over doen. Is dat voldoende zo? Als het niet zo is, dan zeg je het maar.

Vraag: Niet helemaal. Ik denk bv. aan schizofrenie. Die heeft geen inzicht in zijn eigen toestand, vooral als dit in de jeugd is opgetreden.

Antwoord: M.a.w. wanneer schizofrenie erfelijk is, betekent het dat twee karakters, die stoffelijk reeds gelegen zijn in die mens, wisselend op de voorgrond treden, en de persoonlijkheid daarmee zich wijzigt. Dat bedoelt u toch? (Ja). Dan hebben wij hier dus te maken met een tweeledige uiting van het "IK", waarbij de ervaring van elk der persoonlijkheden voor de geest gelijkelijk belangrijk kan zijn. En de geest dus uit deze schizofrenie kan leren, ofschoon de schizofreen zelf van deze plotselinge verwarring en veranderingen zich niet of bijna niet bewust is. Dus dat valt onder dat type van lichamenlijk veroorzaakt. Maar wij kennen ook schizofrene typen, die zelf hun ziekte veroorzaken - zij is in principe aanwezig natuurlijk, maar dat heeft haast iedereen; als je dat wilt zeggen, kun je zeggen, dat ongeveer de helft van de huidige wereldbevolking in meerdere of mindere mate aanleg heeft voor schizofrenie - maar wanneer zo iemand dus bewust zijn werkelijkheid, zijn werkelijke persoonlijkheid, waarmee hij leeft, gaat vervangen door andere in een droomwereld en hierdoor de verschijnselen sterker naar voren komen, dan is er sprake van een conflict, waardoor deze ziekte tot uiting kwam. Schizofrenie is dan een verschijnsel van een conflict in de persoon in plaats van een uiting van een stoffelijk conflict. Dat ligt in het bewustzijn. En dan deelt de geest er wél in, dan wordt het voor haar smartelijk.

Ik wil maar zeggen, als wij krankzinnigheid gaan ontleden, dan hebben wij naast zo'n 5-tal hoofdtypen, nog een kleine 200 onderverdelingmogelijkheden. Maar je kunt het wel over één kam scheren door te zeggen: waar stoffelijke oorzaak is, kan het voor de geest een vergroting van bewustzijn betekenen, omdat zij dan geïncarneerd is in een lichaam, waarvan zij deze waarde erkent. Ook al worden deze redelijk

door die mens niet gekend. Maar wanneer deze ziekteverschijnselen naar voren komen, doordat de geest in strijd raakt met de stof bv., of de mens met zijn bewustzijn in strijd raakt met de realiteit, dan wordt hier door de geest een uitingsmogelijkheid ontnomen, want zij heeft zich nu niet gericht op dit wisselende bestaan, maar op de uiting, die de normale persoonlijkheid is, en daarin haar bewustwordingsdoel gelegd. Daardoor lijdt zij eronder.

Wanneer iemand zichzelf dus de mogelijkheid ontnemt om te handelen op een zodanige wijze, dat hij daardoor zijn geestelijk streven ook stoffelijk tot uiting kan brengen, kunnen wij zeggen, dat de geest eronder lijdt. Waar dit niet het geval is, kunnen wij zeggen, dat meestal de geest er winst aan heeft en over het algemeen geen grote schade.

Ik vind het prettig, hoor, denk er maar eens over na, hè? Moet je eigenlijk komen, als wij eens een medische expert hebben, kun je een aardige uiteenzetting krijgen. Er zijn er bij ons, die kunnen zo erg praten over krankzinnigheid, dat ik mij soms afvraag, of zij nu krankzinnig zijn, of ik. Ja, zonder gekheid. Er is er eens een geweest, die heeft gezegd, ook bij zo'n groepje, in een lezing, wat kleiner, hè? Toen zei hij: "Kijk eens, wat voor normaal doorgaat is een bundel van algemeen aanvaarde neurosen en complexen". En hij had nog gelijk ook, geloof ik.

Vraag: Hoe is het voor u mogelijk om zijn en schijn te onderscheiden, oftewel werkelijkheid en fantasie?

Antwoord: Op ongeveer op dezelfde wijze als voor u mogelijk is. Ik kan fantaseren, wat ik wil, maar zodra ik met de werkelijkheid in aanraking kom, valt de fantasie ineen.

Kijk eens, fantasie blijft ook voor u werkelijk, zolang men niet met een waarde wordt geconfronteerd, die sterker is dan deze. En zo gaat het ons ook. Wij scheppen wel in onze eigen wereld ons eigen beeld, maar het kan wel eens zijn, dat wij tegen een gedachte aanlopen, die niet van ons komt. Die sterker is dan die veelheid van kleine gedachten, die wij vanuit onze fantasiewereld opbouwen. Op het ogenblik dat dat gebeurt, dan gebeurt er ongeveer hetzelfde, wanneer een automobilist plotseling besluit om van een gewone drogist of kruidenier een drive-in zaak te maken. Dan valt de gevel in elkaar, de potjes en pannetjes vallen om en dan zeg je tegen jezelf: "Hé, er is wat gebeurd." Dat is toch wel werkelijkheid.

Vraag: Als ik het goed heb, dan plegen Japanners Harakiri met het doel om zich te wreken op een vijand. Zou u de werkwijze willen uiteenzetten en het beoogde doel preciseren? En in hoeverre kan dat doel ook worden bereikt? Hoe is dat resultaat te verklaren?

Antwoord: Een Japanner pleegt over het algemeen geen Harakiri om zich op zijn vijanden te wreken. Dat is punt één. Een verwarring. Harakiri betekent: een zichzelf rechtvaardigen door zichzelf tot bloedoffer te maken en zo eigen schuld uit te wissen. Waar men hier aan gelooft, heeft het deze werking voor de geest over het algemeen wel. Verwarring is hier opgetreden.

Men gebruikt dat meer in China dan in Japan gebruikelijk is, n.l. het zich doden op het erf of voor de deur van een tegenstander of vijand. Dat is weer i.v.m. het volksgeloof. Men gelooft n.l. dat een geest daar altijd zal blijven wonen, waar hij gestorven is op een zodanige manier - althans lange tijd. De voorstelling, die men dus heeft is deze: Punt één. Ik zet daar die meneer of die dame, die mij daar zo lelijk gehad heeft, lelijk te kijk, want ik heb zelfmoord gepleegd en dan weten zij dus, dat er mij een onrecht is aangedaan. Dus dat is de eerste publicatie a.h.w. Een soort reclame, een dure reclame, maar het is een soort van reclame. Dan ten tweede. De zekerheid scheppen, dat je als geest een vloek kunt leggen over die mens en zijn bezittingen. Dat is op volksgeloof gebaseerd en het werken kunnen wij ongeveer als volgt verklaren: De geest gaat over, vol van wrok. Mij dunkt, je moet toch aardig de p... in hebben aan een ander, als je jezelf er voor wil ophangen, kelen, of wat anders. Dan moet je toch weer heel ver gaan, dan moet er heel wat haat zitten. En wanneer je die hebt bij de overgang en daar denk je aan, anders doe je het niet, dan blijft dat je gedachtewereld sterk beheersen. Na de overgang zal dus die geest voortdurend trachten die wraak te verwerkelijken. Hierdoor komt zij in contact meestal met duistere elementen uit de slechtere buurten van de geest. Waar zij nog niet eens gaspitjes meer hebben. Waar het helemaal donker is. Daardoor wordt dan vaak een dergelijke dood tot een vloek.

Maar ik geloof, dat men dat niet mag verwarren met het Harakiri, de rituele zelfmoord. Harakiri is een religieuze reiniging. Wanneer u bv. hoort, dat, laat eens kijken, ik moet een beetje recent zijn... ja, in de laatste wereldoorlog... Japanners, die merkten, dat zij ergens ingesloten waren en niet konden ontsnappen, of zo. Wat gebeurde er dan? Dan ging heel ritueel de meneer zitten, die daar de hoofdofficier was en meestal nog een stelletje van zijn collega's met hem, die namen hun zwaard en begonnen dan zichzelf - laten wij zeggen - nu ja, hoe moet ik daar een mooie uitdrukking voor vinden... laat ik zeggen, dat zij hun innerlijk aan de wereld gingen tonen. Daar komt het wel op neer. Zij deden dit, omdat zij door te

falen tegenover de "Zoon van de Zon", de Tenno, De Goddelijke Keizer, een schuld op zich hadden geladen zowel tegenover hun ras als hun God en hun voorouders. Door op deze wijze een offer te brengen, konden zij dus hun nederlaag niet meer beleven of overleven. Begrijpt u? En waren zij dus geestelijk vrij en zouden zij niet zoals anders..... nu ja, hun rang en stand verliezen. Ook geestelijk. Men pleegde die zelfmoord, die Harakiri dus, ook wel wanneer iemand u zo beledigd had of zo vernederd had, dat uw eigen aanzien er door verloren was gegaan. Want was jouw aanzien verloren, was dat van je voorouders ook weg. Dan zeiden zij: "Die appel valt niet ver van de boom, die appel is ook niet veel soeps. Dus kijk maar eens naar die boom."

Bent u maar blij, dat zij in het westen hun spruiten niet altijd naar de ouders beoordelen. Maar daar is dat dan nog wel zo gebruikelijk. Dat was dus de eerste bedoeling van deze rituele zelfmoord, niet wraakoefening, maar reiniging. Het zich bevrijden van een stoffelijk ondragelijk iets, en daardoor zichzelf zowel als het voorgeslacht bevrijden van een blaam, die ook in de andere wereld nog zou kunnen blijven bestaan. De afpersingsmoord, zelfmoord, die heeft inderdaad ook in Japan wel bestaan.

Overall waar die gedachten was... er is een tijd geweest bv. dat de Chinezen zelfs arme, heel arme luitjes, die niets meer aan hun leven hadden, exporteerden naar Japan. Dat ging zo, dan zeiden ze: "Hoor eens, je hebt vrouw en kinderen, je hebt een zoon, je hebt zelf niet veel meer te leven, maar je gaat toch onder. Wij zullen zoveel geld geven, zoveel daalders voor je vrouw en je kinderen en we zullen je eten geven en goede kleren, maar over zoveel tijd bij...., bv. in de maand van de Hond of van de Draak, of van het jaar van de Hond of van de Draak, precies zoals het uitkwam, dan ga jij daar en daar naar toe en pleeg je zelfmoord." Begrijpt u? "Tenzij ik je wat anders zeg". En dan gingen zij - ik zou haast zeggen - als de gesmeerde bliksem er naar toe, nietwaar, dan zeiden zij heel beleefd - want dat zijn die mensen - "Hoog edele Heer, het is mij bekend, dat iemand zich gaarne zou doden op uw drempel. Maar de machtige geesten hebben mij de mogelijkheid gegeven om dit onheil te voorkomen. Helaas moet ik daar erg veel goud voor offeren." Kregen zij het, dan ging de voorstelling niet door, maar dan was er altijd wel een ander, die "neen" zei. Dus zo iemand kochten zij nooit voor niets.

Het is zelfs iets, wat gebruikt is in handelspraktijken een tijdje, n.l. toen die grote concernvorming in Japan begon. Toen hebben zij op die manier een paar onwillige ondernemers gedwongen om zich bij de grote families te voegen.

Vraag: Wat wordt er bedoeld met: de fouten der vaders worden erfelijk aan het kind bezocht tot in het 7e geslacht?

Antwoord: Nou, het 7e geslacht moet je niet letterlijk nemen, maar als het getal 7 er voor staat wil dat zeggen: de vaders maken fouten en de mensheid, het gehele menselijke geslacht lijdt er onder. Wanneer u iets doet, wat niet goed is, dan legt zich dit vast in uw bewustzijn. Dit bewustzijn legt zich vast in uw leven. De wijze, waarop u optreedt tegenover de buitenwereld. Wanneer u kinderen voortbrengt, zit dit bewustzijn mede genetisch verwerkt. En voordat dat helemaal door andere waarden er uit is, kan wel een paar geslachten lang duren, dat is zeker. Terugvallen in vroegere waarden, met sprongen zelfs, kan voorkomen zelfs tot in de 10^e, 12^e geslacht. Dus daarin hebben zij in ieder geval al gelijk. Maar wanneer de kinderen mede lijden onder het bewustzijn, dat in de ouders leeft, dan krijgen zij ook diezelfde tic. Bovendien, wanneer ik geestelijk schuld bewust ben en in onvrede met de wereld, dan zal ik nooit geesten tot mij trekken, die incarneren in mijn kinderen en helemaal er buiten staan. Want soort zoekt soort, ook daar. Dus dan krijg je al onevenwichtige geesten in de kinderen, enz. En zo krijg je dan de Bijbelse uitdrukking, dat praktisch, heel reëel en heel werkelijk is vanuit twee standpunten: dat van de stof en van de geest. Stoffelijk op basis van genetische waarde, waarbij dus de chromosomen en hun werking mede beïnvloed worden door de bewustzijnstoestand. En geestelijk doordat gelijke sferen elkaar aantrekken. Dus de ouders op aarde krijgen meestal geesten, die of geestelijk sterk aan hun verwant zijn, ofwel hun volledig tegendeel om zo te trachten een volledig bewustzijn te krijgen van deze nieuwe, aan hen niet bekende wereld.

Vraag: Wat bedoelt u met 'volledig tegendeel'? Wil men die eigenschappen speciaal in dat leven leren kennen?

Antwoord: Ja. Ik ben altijd erg braaf geweest, maar alleen omdat ik de gelegenheid niet had om kwaad te zijn. En nu kan ik weer incarneren. Nu zeg ik, ik ben toen wel goed geweest, maar eigenlijk niet volledig bewust. Ik wil proberen, hoe sterk dit bewustzijn van mij is en dan kies ik een omgeving, waarin ik zeker ben, dat ik de gelegenheid tot kwaad krijg. Dus dan ben ik het volledig tegendeel van de sfeer, die ik opzoek.

Vraag: Hoe verklaart u het bericht, dat ik in de krant las, dat een tweeling van 17 jaar, die zich op grote afstand van elkaar bevonden, enige uren na elkaar aan een hartverlamming overleden? Ik moet erbij zeggen, dat de één het bericht van de dood van de ander vernomen had.

Antwoord: Wij zouden kunnen zeggen, dat deze tweeling waarschijnlijk een eeneiige tweeling is geweest en dat daardoor een gelijke conditie bij beiden bestond. De één had een hartaanval, dus wij kunnen aannemen, dat er sprake was van een niet al te sterk hart. En dat de schok van de dood van dit deel van dit "Ik" - want zo ervaart men elkaar door volledige gelijkheid - de ander dezelfde zwakte deed voelen, waardoor die ook kon... nietwaar? Dat is toch logisch. Het bijgeloof, dat tweelingen altijd dezelfde levensloop hebben, komt niet uit. Wel is zeker, dat, omdat lichamelijk en genetisch de eigenschappen van eeneiige tweelingen gelijk zijn, of ongeveer gelijk, en hun opvoeding meestal ook gelijk is geweest, de ontwikkeling, die zij doormaken ongeveer gelijk zal zijn. Verder, doordat zij bijna gelijktijdig geboren zijn, zullen zij op beïnvloedingen vanuit de kosmos ongeveer gelijk reageren. En dan bestaan er natuurlijk ook de gevallen, waarvan de ene broer soldaat was en de andere postbode. Toen de één Directeur-generaal van de Posterijen werd, was de ander Generaal-majoor in het leger. Bijna dezelfde dag. Hetzelfde jaar. Maar dat zijn uitzonderingen. Er zijn meer gevallen, waar dit niet gebeurde. Wij moeten dus uitgaan van gelijke lichamelijke eigenschappen en kunnen een ongeveer gelijke geestelijke instelling redelijk wel aannemen, ofschoon niet als zekerheid.

Vraag: Kan het hier het geval zijn, dat dit "tweelingzielen" zijn?

Antwoord: Nou nee. Want als je een tweelingziel hebt, dan is het eigenaardige van de tweelingziel, dat zij, zodra zij geestelijk tot vereniging komt, dus geen onafhankelijk leven meer kent. En ook geen onafhankelijke uiting, maar waarbij de twee dus elkaar volledig aanvullen, worden tot een nieuwe eenheid van hogere klasse en soort. Grotere capaciteiten. U zult dus begrijpen, dat, zou al een tweeling op aarde keren, dit niet in twee lichamen, maar in één lichaam gebeurt. Is er sprake van tweelingen, die elkaar geestelijk nog niet gevonden hebben, dan is de band wel sterk, maar niet zo sterk, dat van een gelijktijdig sterven sprake is. Dat is geestelijk. Ik bedoel, stoffelijk zal je over tweelingzielen weinig kunnen bewijzen.

Vraag: Zijn er ook tweelingen, die oorspronkelijk vijanden waren?

Antwoord: Dat kan wel eens voorkomen. Kijk eens, tweelingziel is niet gebaseerd, zoals de mensen denken, op liefde of zo, maar dat is gebaseerd op een elkaar volledig aanvullen, zodat de één de ander a.h.w. eerst volledig maakt. Die twee kunnen dus alleen door de eigenschappen van de ander zichzelf volmaakt. Die twee kunnen dus alleen door de eigenschappen van de ander zichzelf volmaakt of volledig voelen. En dat kan dus ook tussen een vriend een vijand zijn. Maar eerst moeten zowel liefde als vijandschap wegvallen, tussen de tweelingziel, voordat zij éénheid worden. Zij moeten als bewustzijn eigen bewustzijn volledig versmelten met dat van de tweeling. Dan komt die eenheid, dan hebben wij de werkelijke tweelingziel. Want men zegt op aarde wel; tweelingzielen, en dan denken zij: er is maar één ziel in het Al en die past maar bij één andere. Neen, zo is het niet. Er is een beperkte reeks mogelijkheden voor deze ene ziel om haar tweeling te vinden. Maar die beperkte reeks zal door de loop der tijden toch nog duizenden zielen bedragen. Op het ogenblik, dat zij tot bewustzijn komt van deze aanvullingsmogelijkheid echter, zoekt zij haar tweeling en de eerste, die zij vindt, daar wordt zij een eenheid mee. Want allen zijn voor haar dan gelijk, omdat zij dezelfde geestelijke waarde betekenen binnen het Goddelijke.

Vraag: N.a.v. de vraag van de vorige week; een geest wordt door de mensen gezien in een vorm, geen materialisatie. Komt dit, dat een mens door zijn beperkte zintuigen altijd ziet in een vorm? Het lijkt zo onwezenlijk, zonder vorm. Een hoge geest wordt dikwijls beschreven in een vorm. Wat dan met: in het huis des Vaders zijn vele woningen.

Antwoord: Nou, wat betreft: in het huis mijns Vaders zijn vele woningen. Dat is een uitdrukking, die stoffelijk is. Het zou gek zijn om te zeggen: een huis met woningen, tenzij wij denken aan de oude voorstelling van een paleis. Waar een vorst dus vele verschillende soorten a.h.w. onder één dak had.

Het was niet allemaal familie, of gelijke in rang, maar voor ieder was er een plaats. Zo betekent: in het huis mijns Vaders zijn vele woningen, eigenlijk dat er binnen God voor al het geschapene een plaats is te vinden, die aangepast is aan het wezen en de kwaliteiten van degene, die plaats zoekt.

Dus je zou kunnen zeggen: er is een woning voor Katholieken, en een woning voor Protestanten en een woning voor Boeddhisten, ieder heeft zo zijn eigen wereldje binnen God. En allemaal komen zij tot de Vader. Maar werkelijk zich van God bewust worden zou alleen, als zij net als die oude hovelingen eerst een tijdje chambren en dan in de troonzaal staan tegenover God, de Koning eigenlijk van dat huis.

Nu wat u zegt over vormen: zo wezenloos, wat moet ik daar op zeggen? Vorm is eigenlijk zo vaag. Wat geeft vorm eigenlijk weer over de kwaliteiten, die er in iemand schuilen? U vindt het misschien wezenloos, wanneer ik alleen de kwaliteiten zie van een mens en niet het gezicht, wat hij er bij heeft. Maar dan heb ik toch één voordeel: ik zie veel minder leugens dan u. Dus mijn wereld is vanuit mijn standpunt wezenlijker, omdat het mij meer reële waarden toont en niet slechts uiterlijke vormen, die schijn zijn.

Maar de mens is gewoon om zich de dingen in een vorm te realiseren, en vandaar, dat als er bv. een hoge geest zich manifesteert, een helderziende gaat zeggen: "Ja, lange haren, een mooi gezicht, een edel gezicht, en een witte jas aan, met, gouden boordsels en een grote ceintuur." Weet waar dat eigenlijk vanaf komt? Van de voorstellingen, die de middeleeuwse schilders gaven van engelen. Associatie. De eigenschappen, die erkend worden in de geest, worden geassocieerd met in de gemeenschap geldende begrippen. Diezelfde geest zal bij de Boeddhisten komen en dan wordt hij als een Bodhisvata gezien met alle kentekenen daarvan.

Dus dat is alleen maar het voorstellingsvermogen, wat dat maakt. Ik zou zo zeggen, het is toch duidelijk, of niet? Of is het niet genoeg? Zij zeggen allemaal zo ijverig niks, behalve hum, hum, wij zullen dan maar weer verder gaan.

Vraag: Er is gezegd, dat de moderne kunst een uiting is van de tegenwoordige jeugd, te beschouwen als een vlucht uit de werkelijkheid. Nu is mijn vraag, waarom deze drang zich dan, zoals vooral in de schilder- en beeldhouwkunst, op zo'n wanstaltige en dikwijls onsmakelijke wijze moet uiten. De schoonheidsnormen van de Grieken e.a. hebben zich toch door de eeuwen heen kunnen handhaven en nu komt de 20-eeuwse jeugd en schept wezens, die alleen voorkomen in nachtmerries, daarbij trachtende hun ziekelijke opvattingen anderen aan te praten.

Antwoord: Nu dan, eerst wat over die Grieken. Ik heb kort geleden van iemand gehoord, die er pas een jaar of 3, 4 is, dat er een tijd is geweest, dat men al die onzedelijke Griekse beelden van extra hemmetjes ging voorzien. Op zijn minst het vijgenblaadje ging vervangen door een mooi doekje, waarbij dus schijnbaar ook die waarden als onsmakelijk werden ervaren, want anders zouden zij die schone lijnen niet bedorven hebben. Maar het is aardig om terug te gaan tot die Grieken natuurlijk. Maar wij hebben het alleen over de beeldhouwkunst. De schilderkunst was zelfs in 1600 nog heel anders dan vandaag aan de dag en in 1600 scheelde die heel wat met de primitieve kunst van eh.....800. En de grote kunst van bv. de Egyptenaren. Die hadden zeker ook voor u iets wanstaltigs. Zij was ook formeel. En dan moeten wij helemaal niet gaan spreken over Indische kunst, waarin vaak zoveel symbolen worden gebruikt, dat een gewoon mens zich afvraagt: wat betekent dat nu? Dan zie je zo'n God met 24 armen. Die kan zich krabben en dan heeft hij er nog 23 over om wat anders mee te doen.... Nou, dat is niet echt Henri, hoor.... Ik wil maar zeggen..... Ga je er over nadenken, dan zie je, wat er mee bedoeld is. Dus die beelden, als je die goed gaat bekijken, weergeven verschillende bewegingsfasen of zijnstoestanden in één beeld enz. Maar dan moet je inzicht hebben in die kunst. Als je de Egyptische kunst ziet, dan heeft die voor een normale Europeaan betrekkelijk weinig te zeggen. Alleen ja, uit die Ichnaton-periode. Nu ja, dat wil dan nog wel, omdat dat ook nog een klein beetje naturalisme was. Maar al die stileringen, zij snappen er niets van. Al die koningen; precies hetzelfde zitten zij, groot, met een baard, strak op een stoel. Toch waren er kunstenaars bij, die juist in die formele beelden het hele karakter en vaak ook de regeringsgeschiedenis van zo'n vorst wisten aan te duiden symbolisch. Degene, die dat wist, zag het erin, de ander niet. Nu is dat oud en door zijn ouderdom eerbiedwaardig. Maar ik vraag mij af, of wanneer het nieuw was, u een dergelijke wijze van uitdrukking ook niet wanstaltig en onsmakelijk zou noemen.

Waarmee ik maar mee wil zeggen, dat het oordeel, dat wordt gegeven, een oordeel is, dat op gewoonte en bewondering voor oude waarden is gebaseerd. Rembrandt was een zeer aardige schilder in zijn tijd, hij kon er best mee door. Nu ja, hij was zo beroerd niet, je kon hem best een portret laten maken, maar wat die vent er toch in zag, om die onsmakelijke koppen van Bijbelse figuren te schilderen, die oude bedelaar, waar hij Mozes van maakte, dat was iets verschrikkelijks. Dat is nog niet zo lang geleden.

Op het ogenblik vallen zij op hun knieën als zij zoiets zien en betalen tot zij bont en blauw zien.

Er is een tijd geweest - om een beetje dichterbij te blijven - dat de modernen als Toorop en zo, nu ja, eigenlijk maar grote knoeiers waren, waarvan zelfs in de kunstacademie in Brussel werd gezegd, dat zij niet eens konden tekenen. Dit wanstaltige verwrongen werk..... Moet je nu zien... Nu vinden zij het allemaal mooi.

Kijk nu maar, wat zij de laatste tijd niet hebben met van Gogh. Toen zij er in die tijd er mee aankwamen, weet je wat de doorsnee-burger zei? "Walgelijk! Bah! Je kunt wel zien, dat het door een krankzinnige is gemaakt."

Wat tegenwoordig wordt geschilderd, heeft ook zijn betekenis. Er is wel knoeierij bij, dat is er altijd geweest. Maar er zijn ook werken bij, die eeuwigheidswaarde hebben. Waarom? Omdat de mensen op de duur - misschien enkelen - leren zien, wat er wordt uitgedrukt.

Nu wil ik helemaal niet..... ik zoek even naar een voorbeeld, hoor..... Ik meen, dat u het hier in den Haag kunt zien, ja Ouborg, een vlak wazig donkere rand, geel vlak, onregelmatig, bijna rechthoekig afgerond, midden vlak donker. Tunnel-idee. Dan zegt de mens: wat wordt daarmee uitgedrukt? Wat betekent het? Dan komt er iemand anders - wat later - en die zegt: eigenaardig, hoe wonderlijk mooi die man dat toch heeft getekend, die angst voor de toekomst. Die donkere tunnel, waar die uit het licht van het heden in moet. En het vergrauwde waas van al hetgeen achter hem ligt.

Dat is een mooie gedachte. Dat is werkelijk waardig weergegeven. Maar op het ogenblik staat er iemand voor en zegt: "Moet je mijn zoontje in de derde klas zien. Die doet het veel beter." Met dit verschil, dat het zoontje misschien wat knoeit, maar geen gedachte weergeeft. Zij kunnen misschien wel zeggen, dat een krankzinnige dergelijke kunst maakt. Want die ziet ook andere waarden dan de naturalistische en vertekent zijn wereld dus ook. Duidelijk? Maar laten wij daar niet verder op door gaan, want anders hoor ik dadelijk nog iemand beweren, dat ik de kunstenaars voor krankzinnigen heb uitgescholden. En dat is niet mijn bedoeling. Ik wil er op wijzen, dat hun kunst niet walgelijk is, tenzij in de ogen van hen, die de waarden daarin gelegen niet kunnen bevatten.

Dat dat in de Oudheid precies zo is geweest..... Laten we maar niet gaan praten over mijn tijd. Weet je, wat het toen was? Wat tegenwoordig mooie beelden zijn, dat was toen iets verschrikkelijks, maar weet je, wat je moest hebben? Een opgezette papagaai onder een stolp. Dat was je ware. Dat was kunst.

Dus ik wil er maar op wijzen, dat verandert met de tijd, wat mooi is en wat niet mooi is. En hier zijn ook vaak gedachten zó neergelegd, dat een ander ze herleven kan. En daar gaat het om.

Vraag: Waarom tekent men dan de figuur zo wanstaltig? Kinderen met waterhoofd. bv. of vrouwen met een hoofd als een speldenknop en verder een wanstaltig lichaam.

Antwoord: Het is misschien geen kunst, maar het geeft toch wel bepaalde gedachten weer. In het geval van het kind kun je zeggen: "Nou, nou, zo eigenwijs en zo onvolwassen zie je ze maar zelden. Wat een hoofd, wat een hoofd. Ik krijg er hoofdpijn van." En bij vrouwen - de aanwezigen natuurlijk uitgesloten - kan het wel eens voorkomen dat je zegt: kop zit er niet veel op, maar de rest is wel aardig. U lacht er nu om...

Vraag: Ik zou zeggen. Dat heeft met psychologie te maken, maar dat kun je toch geen beeldende kunst noemen? Onder kunst versta je iets anders.

Antwoord: Verstaat u iets anders. Nu moet ik op gaan passen, want ik mag niet debatteren. Maar wat ik wil zeggen is maar dit: kunst is m.i. elk weergeven van gemoedsstemming, toestand, vorm of gedachte op een zodanige wijze, dat het voor een ander herleefbaar is. Kunt u het daar mee eens zijn? (Ja.) Dan is die wanstaltigheid kunst, al zit u ook nog zo tegen te pruttelen. Weet u waarom? Omdat zij waarden weergeven, die anderen zo kunnen herleven. Er zijn demonische gestalten en figuren geschapen, ook door sommige schilders in de middeleeuwen. Denk nu alleen maar eens aan de panelen van Jeroen Bosch bv. die ook wanstaltig waren. Noemt u dat geen kunst?

Reactie: Maar een beeld dan als dat van Epstein, Jezus. Dat is geen beeld meer, dat is gewoon heiligschennis.

Misschien is het dat. Maar er is een lijdende Christus met Piëta nu nog in Italië te zien - gekleurd hout en betrekkelijk oud. Naar ik meen 15de eeuw. Er is niets afzichtelijken en verwrongenens als dit gezicht. Een tong, die paars tussen de lippen doorlalt. Vlees, dat weg gescheurd is. Spieren en gelaatskleur, die groenig zijn aangezet, spieren, die gewrongen opgezet half op barsten staan en ledematen, die half gebroken zijn. Dat kunt u dan ook wel heiligschennis noemen.

Reactie: Dat lijkt dan tenminste nog ergens op. Maar dat beeld van Epstein lijkt niet eens meer op een menselijk wezen.....

Antwoord: Het is een uitdrukking, van hetgeen Epstein ervaart, wanneer hij denkt over de figuur Jezus. Wanneer je alles bij elkaar neemt: leven en lijden van Jezus, dan blijft er ook niet zo heel veel menselijks meer over. Wanneer u Jezus liever ziet in de gedaante van een Heiland, of een Kruisfiguur is dat begrijpelijk. Maar ik geloof toch niet dat u van de wereld mag verwachten, dat zij alles zal uitdrukken zoals u het mooi vindt? Of zoals u dat begrijpt. Zolang zij een waarde scheidt, die voor - al is het voor enkele-mensen begrijpelijk en herleefbaar is, is het al kunst. Wanneer die kunst iets weergeeft, wat in de harten

van de mensen leeft, dan wordt die kunst beter begrepen, naarmate zij ouder wordt, aangezien de mensen zich, wanneer men ouder wordt, niet meer zo verzetten tegen het nieuwe ervan.

Ik vraag niet van u, dat u Epstein mooi vindt, hoor. Helemaal niet. Zeker niet de nabootsende beeldhouwers, die je zou kunnen vleien met de naam: Nepstein, die kunst fabriceren aan de lopende band tegen goede betaling. Maar ik zou u graag de raad willen geven die dingen niet onmiddellijk af te keuren als kunst. Want er is veel geschreven, geschilderd en gebeeldhouwd, dat in zijn tijd verworpen werd en zelfs nu nog niet wordt begrepen. Maar dat toch wel degelijk kunst was, omdat een mens een deel van eigen visie of ervaring zo daarin heeft vastgelegd, dat anderen dit kunnen herleven, opnieuw ervaren. Zullen wij het daarbij laten? Anders zou ik soms te vurig worden.

Vraag: Ik heb nog een vraag. Eén der sprekers zei eens, dat Johannes zelf wel betere verhalen over Jezus geschreven zou hebben. Zou u daar iets over kunnen vertellen?

Antwoord: Mag ik alsjeblieft vragen, of ik daar niets over hoeft te zeggen? Want daar ben ik al eens bijna een keer mee vast gelopen. Dat is een onderwerp, dat ik graag gereserveerd zou willen zien voor een ander, misschien dat de bestuurstafel daar nota van kan nemen. Het is zo pijnlijk.

Vraag: Ik las, dat Paus Pius de 12de dit jaar van 2 maart af tot Jubileumjaar zal uitroepen, hetgeen inhoudt, dat een volle aflaat wordt gegeven en dat biechtvaders speciale faciliteiten krijgen. Maar zal de Heilige Vader wel 80 jaar worden? Zal men door die volle aflaat direct in de hemel kunnen komen? Kan door bidden voorkomen worden, dat de Heilige Vader voortijdig sterft?

Antwoord: Dat vind ik een treurige vraag, want ik heb niets anders te zeggen dan: nee, nee, nee. Een Jubileumjaar met al zijn aflaten en bijzondere bevoegdheden berust op iets, wat de kerk gelooft, maar waar ik persoonlijk nooit wat van gemerkt heb en waar ik het dan ook helemaal niet mee eens ben n.l. dat die kerk een soort schatkist van verdiensten heeft van anderen, die ze betrekkelijk willekeurig uitdelen aan een ieder, die aan zekere voorwaarden voldoet.

Ik geloof wel, dat iemand van grote verdienste je kan helpen, waar je zelf te zwak bent om verder te gaan. Maar ik geloof niet, dat je hutje bij mutje de kracht.... laten wij zeggen..... je moet een piano verzetten thuis. En dan gaat u naar een winkel toe, waar ze een hele hoop boksers hebben en dan koopt u een ons bokserskracht, dat neemt u mee naar huis en dan gaat u uw piano verzetten. Neem mij niet kwalijk, maar dat is toch eigenlijk dwaas. Want dan zou u zelf niet meer hoeven te leven, dan zou alleen volgens dat geloof het feit, dat Jezus is gestorven u vrij maken van alle verplichtingen in dit leven, heeft u alleen nog maar een fiat van de kerk nodig. Dan kunt u alles doen, dan komt u toch in de hemel. Dus ik moet zeggen, dat vind ik nu niet zo.... neen..... leuk.

Ik hoop, dat de Paus zijn Jubileum vieren zal. De mogelijkheid bestaat wel, maar Zijne Heiligheid is inderdaad zeer zwak en een zeer kleine oorzaak zou hem uiteindelijk voorgoed kunnen vellen. En die mogelijkheid zien wij als betrekkelijk groot in het lopende jaar. Wanneer zijn tijd is gekomen.... deze man heeft zijn tijd voleindigd - een goed leven overigens, hij heeft volgens zijn eigen licht geleefd, maar zo goed als hij kon, zo eerlijk als hij kon, dus moeten wij zeggen, deze mens heeft werkelijk ontzettend veel gedaan. Het klinkt misschien eenzijdig, volgens het standpunt van anderen, maar voor zichzelf zo goed als hij kon. Maar wanneer deze mens uitgeleefd is, dan geloof ik niet, dat de wereld recht heeft om te bidden voor een langer leven, want hij zal zeker gelukkiger zijn met wat hij bereikt heeft op aarde en meer de waarheid leren kennen, wanneer hij overgaat, dan wanneer hij hier blijft. En aangezien ik toch niet geloof, dat de Paus reëel de bevoegdheid heeft om schulden in dagen van zonde en dagen van helse pijnen enz. vrij te schelden. Maar ik geloof, dat elke mens tot God moet komen langs de weg.

Het doet mij denken aan die Rus, die eindelijk eens het peil der bevolking wilde verheffen. En weet je, wat hij gedaan heeft? Die heeft in 43 woonblokken een lift laten maken. En dit is een soort van geestelijke liftmaker om de mensen omhoog te krijgen. Maar daar worden zij toch niet bewuster van? Ik kan dit niet aanvaarden. Omdat, mits de Roomse Kerk deze bevoegdheid wel zou hebben en niemand anders, hiermede een monopoliestelling geschapen zou zijn op aarde, die in tegenspraak zou zijn met de rechtvaardigheid Gods. Nog daargelaten, dat ik geloof, dat elke bewustwording betekent een zelf-komen tot God. Langs de weg, die ons getoond is misschien, maar doordat wijzelf die weg gaan en niet, omdat een ander ons eens even een eindje verder zet. Zijn er nog meer vragen? (Neen). Het Schone Woord is nu aan het woord. Ik voor mij: goedenavond, ik heb het deze keer een hele tijd uitgehouden.

-0-0-0-0-0-

HET SCHONE WOORD

(Es kommt doch nicht von ungefähr, von Gottes Hand kommt alles her)

Goedenavond vrienden,
Ik meen, dat wij ook deze keer een citaat hebben voor het schone woord?

Reactie: Es kommt doch nicht von ungefähr, Von Gottes Hand kommt alles her. Dit vrij vertaald: het is niet het toeval dat beschikt, Maar God, Die aller dagen wikt.

Antwoord: Het leven is vol van gebeuren, soms scheuren ons de gordijnen der duisternis open en menen wij een nieuwe waarheid te zien. Soms menen wij trots als vorsten te gaan en vol overwinning in het licht te staan. Dan kennen wij weer de nederigheid. Vernederd gaan wij terug tot duister en spreken stil: ik dien. Wij denken: het is alles, zo wij hetzelfde scheppen, zo wij het nemen, anders niet. Of er is een blind noodlot, dat toewerpt het gebeuren en dan weer verdwijnt in het onkenbare Niet.

Maar is dit een werkelijkheid? Of een waan? Wat kan er werkelijk bestaan, wat toeval heet en noodlot is? Wat leidt je levenspad en niet is blind? En dood? En dof? De levenskracht, die alles scheidt; de macht, die nimmer vraagt, waarom hij geeft en geeft aan al wat leeft. De kracht en zijn werk. De god. Die u Zijn wereld scheidt, en in het bestaan wil sterken, totdat gij eens bewust ontwaakt, als pas aanvaard adept, de hemelpoorten binnenvaart en Hem aanschouwt, Die scheidt. Het is God, Die geeft. Het is God, Die leeft. God is de Werkelijkheid. Het andere is een waan. Wie weeft de waan? Ik weet het niet. Zijn wij het, die de lijnen trekken, die noemen wij des noodlots strijd? Zijn wij het, die de tijd gaan wekken, verdelend in de eeuwigheid? Ik weet het niet. Maar wel weet ik, dat waar of waan niet ooit ergens kan bestaan, dat niet uit God geboren wordt. Niet is Zijn kracht en weefsel, daarom zal ik tijd noch lot, ja, hel noch duivel vrezen, waar ik geborgen weet mijzelf in God. De Waarheid, Kracht ook van mijn wezen en mijn bestaan. Het komt niet willekeurig aan, wat rond mij hier gebeurt. Het woord, dat wordt gesproken, de daad, die wordt volbracht, het leven, dat wordt gewroken werd alles eens tot stand gebracht, toen God, de Schepper, de Schepping scheidt en uit het Niet ons wezen ook reeds toen tot aanzijn kwam. Wij kiezen in bewustzijnsgang uit Zijne vele gaven, want vrij heeft Hij geschapen ons en niet als noodlotsslaven, maar het is Zijn Kracht, Zijn Werkelijkheid, Zijn Leven, wat wij leiden in het herkennen van Hem in al, wat gebeurt. Dat kan van de waan slechts ons bevrijden. Ik dank u voor uw aandacht.

Goedenavond.